

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
 árazabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 98.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regele Ferdinánd I. (Jósef 16h.-os) 21.
 TELEFON-SZÁM 134.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, augusztus 2.

Szárazság és éhség

Középeurópában 1899-ben olyan szárazság pusztított, mely egy év-tizedben egyszer szokott előfordulni. Az eső hiánya és a perzselő hőség az egész termést tönkre tette s olyan gazdasági válságot idézett elő, melyből az egész országot csak óriási áldozatokkal lehetett kiszabadítani. A helyzet ma ugyan az és a jelenség általános jellegére tekintettel az egész világot fenyegeti a csapások legborzalmasabbika: az éhség.

Ázsiából, a mérhetetlen kínai birodalomból, melynek népessége eléri Európa népességének csaknem kétharmadát, megrázó hírek érkeznek. A szárazság csaknem tönkre tette a világ e legszorgalmasabb és legigénytelenebb munkásainak fáradtságát. Egész vidékek pusztulnak el úgy, hogy a vegetációnak még nyoma sem maradt meg bennük, de az éhség csapása egyre terjed és félelmetes árnyokat kezd öltetni. Az emberek ezrével pusztulnak naponként az éhségtől és az élelmiszerek megszerzése érdekében a Szibériába vezető utak, hol a termés aránylag jobb hemzsegek a kenyérben szükölködők sok tízezreitől. Minden segély akció hasztalannak bizonyult, mert az éhezők száma mérhetetlen. Oroszországban Ukrajna, a Volga völgye és a Kaukázuson túli vidék: Oroszország éléskamrái a pusztulás képét mutatják, melyekből mintha kihalt volna minden vegetáció. A szárazság oly nagy és az élelmiszer hiány oly borzasztó, hogy a parasztok milliói hagyják el falvaikat és Szibériának veszik útjukat, ahol megváltást vélnek találni. Egész tartományok maradnak üresen és a népvándorlás megállítására irányuló minden kísérlet kudarcot vallott. Az orosz kormány képtelen bármit is tenni a nép megmentése érdekében és Gorkij Maximnak a civilizált államok intellektueljeihez intézett felhívása a legékezebb bizonyítéka annak a nagy tragédiának, melyen Oroszország keresztül megy.

Ugyanez a kétségbeejtő mezőgazdasági helyzet mutatkozik az összes nyugati államokban is. Angliában a hőség és szárazság azt a különös helyzetet teremtette, hogy az aratást két hónappal korábban kellett megtartani, hogy az elpusztult vetést legalább takarmánynak tudják megmenteni. A folyóvizek csaknem kiszáradtak és a hónapok óta tartó esőhiány Angliát valósá-

gos trópusi országgá alakította át. Franciaországban a termés olyan rossz, amilyenre az utolsó öt évben nem emlékeznek. Az őszi eső egyáltalában nem esett és a télen havat sem láttak. A 35 fokot meghaladó trópusi hőség idézte elő, hogy még a víz is hiányzik, ami a szarvasmarha árának óriási esését vonta maga után. Anglia és Franciaország is kénytelenek lesznek behozatal utján fedezni gabona

szükségletüket, miután a belföldi termés szinte nemlétezőnek tekinthető. A most említett országokhoz hasonló a helyzet a többi országokban is. Belgiumban és Hollandiában, melynek területe a tenger színe alatt fekszik, mérhetetlen területek a pusztulás képét mutatják a szárazság következtében. Ez országok legfőbb gazdasága, az állattenyésztés, pusztulófélben van a legelők hiánya miatt.

Őrizet alatt Beniczky lakása.

(Politikai válság Rakovszky lemondása miatt.)

BUDAPEST. Beniczky Ödön lakását tegnapelőtt detektívek szálalták meg és a lakásba senkit sem bocsájtottak be. Este három katonatiszt kereste Beniczkyt, de nem juthatott be hozzá egyik sem. Illetékes helyen kijelentették, hogy a kormány mindent elkövet, hogy Beniczkyt bántódás vagy sérelem ne érje. Hírelt, hogy Beniczky elhagyta Budapestet. Azt is beszéltek, hogy őrizetbe vették. Egyik hír sem felel meg a valóságnak.

BUDAPEST. Kétségtelen, hogy Rakovszky István lemondása a magyar politikában kavargást idézett elő. A keresztény párt nagy sajnálattal látja távozását. A kiszáradt párt túlnyomó többsége azonban helyesli ezt. A keresztény pártban Huszár Károlyt, a kiszáradt pártban Bottlik Józsefet emlegetik utódjának. A nemzetgyűlés szombaton minden hozzászólás nélkül elfogadta Rakovszky lemondását.

BUDAPEST. Gróf Bethlen István miniszterelnöknek az az álláspontja, hogy Beniczkyt a nemzetgyűlésen elmondott beszédjéért a mentelmi bizottsághoz kell utasítani.

BUDAPEST. Beniczky lakását vasárnap is rendőrök és detektívek őrizték.

BUDAPEST. A parlamenti tudósítók szindikátusa tisztelgett a távozó Rakovszkynál, aki kijelentette, hogy a körülmények változása folytán lelkiismerete nem engedte, hogy helyén maradjon. Ő a sajtószabadság híve. Meggyőződése, hogy sok minden nem következett volna be, ha a sajtó szabadon tárgyalhatta volna az eseményeket és az atrocitásokat.

BUDAPEST. A nemzetgyűlésen gróf Ráday Gedeon belügyminiszter nyilatkozott a Beniczkyügyről. Elmondotta, hogy Ugron Gábor pénteki előadásával szem-

ben az történt, hogy Beniczky politikai jellegű vacsorára volt hivatalos és távolmaradását azzal mentette ki, hogy lakása körül gyanús körülményeket észlelt. Friedrich és Windischgraetz felkeresték lakásán Beniczkyt és éjjel ott maradtak. A „Hazaáruló” címet viselő, ébredők által kifüggesztett plakátok megjelenésétől csak Kerekes képviselő és Ugron Gábor felszólalásából értesült. Közvetlenül a felszólalások után intézkedett azok eltávolítása iránt.

BUDAPEST. Péntek délután jelezték, hogy nagyarányú tüntetés készül Beniczky ellen. Ráday belügyminiszter azonnal intézkedett, és talán ennek a lelkiismeretes gyors intézkedésnek köszönhető, hogy nem történtek újabb atrocitások. A vadászszászfaljai tiszteji levél útján értesítették a tegnapi nap folyamán Beniczkyt, hogy valamennyien lovagias elégtételt követelnek tőle.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésén Hegyeshalmi Lajos kereskedelemügyi miniszter megállapította, hogy az említett napon Beniczky kétszer is kapott telefonkapcsolást. Így megdőlt az az állítás, mintha a telefonja tényleg ki lett volna az említett időben kapcsolva. Szigorú vizsgálatot indított a kereskedelemügyi miniszter, hogy mi volt annak az oka, hogy Beniczky nem kapott összeköttetést a rendőrséggel. Beniczky ezután felszólalt és elmondotta, hogy lakása előtt állandóan fegyveres tisztek járkálnak, akik a házmestertől érdeklődtek, hogy hányadik emeleten lakik. Fel akartak menni lakásába, de a rendőrség megakadályozta őket. Akkor egy levelet juttattak hozzá, amelyet nem is lehet reprodukálni a benne foglaltak miatt. Csak annyit mondhat, hogy ő mint katonatiszt soha ilyen nem irt volna le. Az említett

levélben a legenyhébb kifejezést a „gyáva kutya”. A levél ügye lovagias utra terelődött. Többet tehát nem mondhat. Majd így folytatta: — Soha még intenzívebben a keresztény irány érdekeit nem szolgálta senki, mint éppen én. Az ébredők fiatal vezérei még pályában voltak, amikor én a barátaimmal a keresztény nemzeti eszmének a közélet porondján tevékeny harcosa voltam.

BUDAPEST. Rakovszky István kedden felszólal a nemzetgyűlésben. Beszéde szenzációsnak ígérozik és kilépve az Andrássy pártból állítólag Beniczky mellé áll.

A spanyolok veresége.

(Franciaország együttműködést keres.)

PARIS. A spanyol csapatok katasztrofális veresége, amely most már meneküléssé fajult, súlyosan veszélyeztet a franciák marokkói birtokait. A francia lapok foglalkoznak az afrikai válsággal és nyilván a kormány utasítására amellett szállnak szóra, hogy Franciaország keresse az együttműködést Spanyolországgal.

PARIS. A spanyolok veresége Mellilánál halottakban, sebesültekben, eltűntekben és foglyokban 20,000 ember. A spanyol kormány 80000 embert akar küldeni Északafrikába. A mozgósított hajók számából következőleg, a spanyolok nagystílusú akciót terveznek.

Augusztusban nem kapnak illetéket az esküt nem tett nyugdíjasok.

A pénzügyigazgatóság közli, hogy azok a nyugdíjasok, akik mindeddig állampolgári nyilatkozatot nem tettek, augusztus 1-től kezdődőleg nem kapnak többé nyugdíjat. Az aradi királyi pénzügyigazgatóság körletében 56 esküt nem tett nyugdíjas van, akik közül az újabb felhívásokra 6 tett állampolgári nyilatkozatot. Ötven nyugdíjas ezek szerint elveszti nyugdíjjogosultságát. Érdeklődünk a nyugdíjak nagysága iránt és csakhamar rájöttünk, hogy egyeseknek nem is igen érdemes felmenniük illetékeikért. Kettő is van a nyugdíjasok között, aki havi hat leit és két lei nevelési pótlékot kap, azaz összesen havonta nyolc leit. Ez pedig dacára a nagy „olcsóságnak” hullámnak még sem annyit, hogy érdemes legyen utána járni.

A hazaáruló újságírók. Budapest. Persián Adám és dr. Rejöd Alpár hírlapírókat szombat délután átkísérték az ügyészre.

Irodalom és művészet.

Heti műsor. Kedd: Sasfők. Szerda: Troubadour. Takács M. bucsuja. Csütörtök: Dolovai nábob leánya. Földes M. bucsuja. Péntek: Raguni hercegnő, operett bemutató. Szombat: Raguni hercegnő. Vasárnap d. u. Peteskei nótárius. Este Ranguni hercegnő. Hétfő: Tavasz. Karaszemélyzet, zenekar, műszaki személyzet jutalomjátéka. Hoffmann Magda hereditáriusművésznő közreműködésével. Sz. Rontay Boriska vendégjátékával. Kedd: Drótoslót. Sz. Rontay Boriska vendégjátékával, kar-, zenekar-, műszaki személyzet jutalomjátéka.

Vágó Béla, a budapesti Magyar színház jeles művészeinek második felépítő szerdán a Rang és mód-ban lesz.

Takács Mihály Aradról való távozása előtt egyik parádés szerepében. Troubadour Manricójában fog bucsuzni csütörtökön. Azucéna szerepét ez alkalommal Szegő Lili játssza.

Földes Mihály pénteken egyik legnagyobb sikerű arató szerepében, a Dolovai nábob leánya Tarján Gida alakjában lép fel utóljára Aradon.

A színház parkümpélye. Mint ha az idő is kedvezni akart volna a színház legnapján parkümpélyének. A napok óta tartó hullás-emelet enyhe nyári szél váltotta fel és a Parcoul Eminescuban (Baross-parkban) a szokott parkümpély állagossá számát meghaladó közönség gyűlt össze. Kedves, vidám szórakoztató trükkök, mulatságok és sátrak álltak a közönség rendelkezésére. Szépségverseny is volt. Az első díjat Szegő Lili, a másodikat J. Halmos Mici, a harmadikat Jakabffy Ica nyerte el. A mulatság a késő esti órákig tartott és 22000 lei bruttó jövedelmet hozott a színháznak javára.

Operett-premier a színházban. Szombaton mutatja be a színház Várad Aladár, a nagyváradi színház kiváló zeneszerző karmesterének operettjét, a Raguni hercegnőt, melynek szövegét is ő maga írta. A szöveg lelve van mulatságosnál mulatságosabb jelenetekkel és tréfákkal, melyek állandó derűtséggel fogják a közönséget tartani. A darabban betétként néhány számot Csányi Mátyás komponált s ezek is biztosítják az operett sikerének. A főbb szerepeket Halmos Mici, Seregi Marosa, Sebes Áyén, Selmezy, Olasz, Faludy, Mészáros és Szabó Gyula játsszák. Az operett vasárnap este megismétlik, mely egyszerűen az évad utolsó hivatalos előadása lesz. Az esti előadások rendes helyűek.

Vasárnap délután mérsékelt helyek mellett a Peteskei nótárius Győzővel a címszerepben van műsor.

A Haladás előadást szombaton is kedves műsor keretében hallgatták végig. A nagy hőség sokakat visszatarthatott, de a Kulturpalota kisterme így is megtelt érdeklődőkkel. Lányi Izabella és Institoris Zsigmondné szavaltak. Balogh Edith zongorajátéka mellett, mint a műsor kimagasló száma volt Neidenbach Emil főgimnáziumi tanár előadása, amely a relatív és abszolút fogalmáról bevezetés volt egy közéleti magyarázatú Einstein értekezéshez. Ocskay Mihály néhány operettjéről az értekező jelkes tans és Nagy Zoltán titkár szavai fejezték be az előadást.

MOZI. Csak vasár- és ünnepnap tart előadást az Uránia. Augusztus hó folyamán az Uránia mozgószínház csak vasár- és ünnepnap tart előadást.

„Panda sorsa” az Apollóban. Egy kiváló rendezésben feldolgozott olasz társadalmi drámát mutat be kedden az Apolló „Panda sorsa” címen. A darab meséje az elképzelhető

legbájosabb, amihez a rendezése teljesen méltó. A legcsodálatosabb tájakon vezet keresztül a kép, miközben a természetből vett gyönyörűbb-nyönyörűbb képek követik egymást. Egy fiatal olasz herceg birtokaira megy miután tanulmányait elvégezte. A falu egy gyönyörű fiatal lányon van, akibe a herceg szerelmes lesz és feleségül is veszi. A házasságuk boldogságát azonban megzavarja a herceg roppant féltékenysége, amellyel alapvetően üldözi bájos feleségét. A herceget régi betegsége hamarosan sirba viszi, s ekkor a korán özvegyességre jutott hercegnő csak enlékelnek él. Mária fiatal festő szerelmes lesz a hercegnőbe, azonban ez nem hallgatja meg, annyit mégis megenged, hogy feleségül Mária. Mária nem tud élni a hercegnő nélkül, öngyilkos akar lenni, azonban az megakadályozza, Mária katonává lesz és a harcra kerül. A hercegnő sokat foglalkozik vele gondolatban annyira, hogy belé is szerel. Mikor Mária sebesülten a kórházban fekszik, meglátogatja és megvallja, hogy szereti, a férfi azonban rejtőn világoztatja fel, hogy most már késő. A hercegnő hiábavalónak látja életét és ezért a férje kedves virágait között öngyilkos lesz. A gyönyörű kép, amelynek főszerepében Victoria Lepanton nyújt ritka szórakozást. Kedden szerdán, csütörtökön megy az Apolló műsorán.

A görögök

Konstantinápolyt akarják.

ATHÉN. Gumarisz görög miniszterelnök kijelentette egy újságíró előtt, hogy Görögország mindaddig nem köt békét, amíg Konstantinápolyt kérdését nem rendezik. Görögország csak olyan török birodalmat ismer el, amelynek Konstantinápolyt a fővárosa.

ATHÉN. A lapok azt írják, hogy a görögök csak akkor fejezhetik be a hadjáratot, ha megszerzik Konstantinápolyt.

Törvény Trianonról.

(Budapesten kihirdették a ratifikációt.)

BUDAPEST. A hivatalos lap tegnap megjelent rendkívüli kiadása kihirdeti az 1921. évi XXXIII. törvényeket, amely a trianoni béke becsikkelyezéséről szól. A magyar királyi kormány az amerikai Egyesült Államokkal, a brit birodalommal, Franciaországgal, Olaszországgal és Japánnal, továbbá Kinával, Cubával, Görögországgal, Nikaraguával, Canadával, Portugáliával, Romániával, Jugoszláviával, Sziámmal és Csehszlovákiával az 1920. évi június 4-én a trianoni kastélyban kötött békeokmányt hivatalosan elismeri. A ratifikáció a hivatalos lap oldalán jelent meg. A hivatalos lap leközölte a békeszerződés hivatalos szövegét, amely hiteles magyar fordítása volt a szintén közölt francia szövegnek. A hivatalos laphoz mellékelve volt Magyarország új térképe.

Versenyfutás.

(A gőzvasút és a Konflisló.)

Az aradi gőzvasút újra beszéltet magáról. Egy szomorúan meggörnyedt konflisló majdnem áldozata lett a rozoga alkotmányoknak. Egymás mellett dőögött a gőzvasút és a konflisló, amely kopott sárga bérkocsit vontatott. Békésen haladtak egymás mellett, amikor a konflislónak valami részbe jutott — talán friss vizet vagy jóféle szénaitatot értett — és rohami kezdett a városi kávéház felé. A kisvasút ezt látva — hogy visszazerezz megcsorbított presztizsét — fújva, pöfögve, szikrákat szórva, vágatott a

konflisló után, de nem érte utól. Sőt a konflisló merészet gondolt, hogy diadalát feljessé tegye, a gőzvasút előtt a sineken akart átvágni. A gőzvasút ezt a szégyent már nem bírta volna el. Dühösen sisseregve, tüzet okádva vette rá magát a gőzvasút konflislóra, amely elvágatott, de ijedségen kívül egyéb baja nem történt — a gőzvasút azonban kisiklott.

Sport.

AMTE—Kinizsi bajnoki mérkőzés (Timisoarán) 2:2 (1:1).

Nagyszámu közönség jelenlétében folyt le a helyezésekre fontos Kinizsi—AMTE bajnoki labdarúgó mérkőzés. Az eredmény hűen kifejezi az erőviszonyokat. A játék mindvégig változatos és izgalmas lefolyású volt. A vezetést az AMTE szerzi meg az első félidő 20. percében Mórocz kapásból lött goaljával. Ezután a Kinizsi hevesen küzd a kiegyenlítésért, amely a 32. percben Frech I. által sikerült is. A második félidő AMTE fölényel kezdődik és Stoffa a 9. percben másodsor helyezi a labdát a Kinizsi hálójába. Az utolsó negyedórán a Kinizsi döntő fölénybe került és a 31. percben Zelenka szerzi meg másodsor a Kinizsi számára a kiegyenlítést. Az erős mérkőzést Szika (Kinizsi) vezette.

ATE—AAC 1:0 (0:0). A két csapat idej harmadik találkozása, ezúttal az ATE győzelmével végződött. Az első félidőben változatos játék folyik és csak ritkán keletkeznek veszélyes helyzetek a kapuk előtt. A második félidő 2. percében Licker gyönyörűen helyezett lövése szerzi meg a csapat számára a győzelmet jelentő goalt, melyet az ezután fölényesen játszó AAC az ATE brillirozó védője miatt nem tud kiegyenlíteni. Az ATE csapatából Kállay—Muranai háttvéd, Schwarz kapus és Haller centerfedezet, az AAC csapatából a fedezetsor, Dörmer kapus és Kocsis háttvéd játéka tűnt ki. A mérkőzést Markovits Miksa jól vezette. Előzőleg az ATE II. fölényes játék után 5:3 (1:1) arányban győzött az AAC II. fölött. II. osztályu bajnoki futball mérkőzések AVSE—LSC 4:1 (2:0). Egyetértés — MTK 2:0 (2:0). Viktoria — USE 1:0 (0:0). A II. osztályu bajnoki mérkőzéseknek ez volt az utolsó fordulója. Győztes AVSE csapata 10 ponttal és 23—2 goalarányval.

Románia atlétikai bajnoksága.

A trónörökös jelenlétében folyt le Clujon Románia atlétikai bajnoksága, mely 14 országos rekordot eredményezett. Részletes eredmények: 100 méter síkfutás: 1. Péter (KAC) 11 m. p. (ország rekord). 2. Steinfeld (ATE), 3. Stefan (TAC). 200 méter síkfutás: 1. Péter (KAC) 23.6 m. p. (ország rekord). 2. Schmidt (TAC), 3. Steinfeld (ATE). 400 m. síkfutás: 1. Steinfeld (ATE) 54.2 m. p. (ország rekord). 2. Nemes (U), 3. Heim (TAC).

800. m. síkfutás: 1. Schwelengraber (AAC), 2 p. 11 mp. (ország rekord). 2. Bukovinszki (TAC), 3. Beke (KKASE). 1500 m. síkfutás: 1. Schwelengraber (AAC) 4 p. 33 mp. (ország rekord). 2. Bukovinszki (TAC), 3. Beke (KKASE). 5000 méter síkfutás: 1. Fölker (Törekvés) 18 p. 11.4 mp., 2. Belu (U), 3. Halasi (Törekvés). 4×100 m. staféta: 1. TAC csapata 47.8 mp. (ország rekord). 2. AAC csapata, 3. KAC csapata. 110 m. gátfutás: 1. Imre (Haggibor) 17.6 mp. (ország rekord). 2. Kaossó (USE), 3. Bojin (U). 400 m. gátfutás: 1. Nemes (U) 62 mp. (ország rekord). 2. Imre (Haggibor), 3. gr Nemes (KAC). Magasugrás 1. Stefan (TAC) 170 cm. (ország rekord), 2. Péter (KAC) 165 cm., 3. Scheirich (TAC) 155 cm. Helyből magasugrás: 1. Pelle (NAC) 141 cm., 2. Péter (KAC) 138 cm., 3. Constantinescu (SR). Távolugrás: 1. Popp (U) 5.82 m., 2. Nemes (U) 5.78 m., 3. Péter (KAC) 5.77 m. Helyből távolugrás: 1. Péter (KAC) 2.99 m. (ország rekord). 2. Scheirich (TAC) 2.93 m., 3. Pelle (NAC) 2.80 m. Hármassugrás: 1. Péter (KAC) 12.18 m. (ország rekord). 2. Pelle (NAC) 11.75 m., 3. Popp (U) 11.72 m. Rúdugrás: 1. Vaina (KAC) 2.98 m. (ország rekord). 2. Vasu (U) 2.92 m. Súlydobás: 1. Morár (U) 12.55 m., 2. Wolf (ATE) 12.37 m., 3. Popp (U) 10.30 m. Diszkoszdobás: 1. Witz (Ujlaki) (U) 40.86 m., 2. Popp (U) 36.73 m., 3. Wolff (ATE) 35.27 m. Gerelyvetés középfogással: 1. Uitz 48.10 m. (ország rekord). 2. Vass (VSC) 45.89 m., 3. dr. Corcán (U) 41.87 m. Kalapácsvetés: 1. Bodea 34.18 m. (ország rekord). 2. Morár (U) 32.48 m., 3. Zsigmond (USE) 30.72 m. Pontszám szerint: 1. Universitatea 52 p., 2. KAC 34 p., 3. TAC 25 p., 4. ATE és AAC 13—13 p., 5. NAC 9 p., 6. Haggibor 8 p., 7. Törekvés 6 p., 8. MSE 4 p., 9. VSC 3 p., 10. KKASE 2 p., 11. Stadiul Român 1 p.

Megjelent a Vidéki Sport legújabb száma, amely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

Magyar atléták Stockholmban. Budapest. A magyar atléták stockholmi meghívásra résztvettek a stockholmi versenyen igen szép eredménnyel. Kurunczy (MTK) 200 méteren 22.4 másodperc alatt legyőzte Gerőt, aki Apeligreen svédet a harmadik helyre szorította. Az ezer méteres futásban Benedek lett a harmadik Ludgreen és Ahlstrand mögött. A győztes ideje 2 perc. 35.5 másodperc. A 3000 méteres futásban Mety (FTC) a magyar országos rekordot megjavítva, 9 perc 3.4 másodperc alatt legyőzte Petersent. A 110 méteres gátfutásban Christenson és Lundstroen mögött 16 másodperc alatt Stalmár harmadik lett. Christenson ideje 15.7 másodperc volt. A gerelyvetésben Csejthey (BEAC) 52.4 méterrel második lett. A Stockholm—Budapest 4200 méteres stafétafutást Budapest nyerte el a Kurunczy—Gerő—Tixl összeállításban. A 4400 méteres stafétafutásban első lett a Kurunczy—Tixl összeállítás.

Szerbia és a pécsi szén.

(Bojovics szerb tábornok nyilatkozata.)

BUDAPEST. A *Nemzeti Ujság* azt írja, hogy a Baranya kiürítésének feltétlenül meg kell előznie a nyugatmagyarországi kérdés megoldását.

BELGRÁD. *Bojovics* szerb tábornok úgy nyilatkozott, hogy Szerbia mindaddig nem fog lemondani a megszállásról, amíg a pécsi szénterület kihasználására fennáll a békeszerződésben biztosított joga. A szerb kormány ragaszkodik ahhoz is, hogy a megszállás fenn tartassék mindaddig, a míg Magyarország az összes békefeltételeket, ideértve a hadikárpótlást és a jóvátételt, nem teljesíti.

Utoljára a vasutasok részesedéséről.

(Megjött a rendelet. — Kevés a részesedés.)

Az aradi kerületi vasutigazgatóság végre hivatalosan megkapta a bucarestii vezérigazgatóságtól a sokat emlegetett és örömmel várt részesedési jutalék tervezetét. Megállapítható, hogy a vezérigazgatóság tervezete korántsem felel meg a hozzája fűzött várakozásnak, sőt még az igazgatóság által történt ismételt ígéreteknek sem. Mindenekelőtt nem százalékszerinti kulcs szerint történt részesedési jutalék megállapítása, ami pedig természetesen kielégítően szebb helyzetbe juttatta volna a CFR alkalmazottait. A kapott tervezet a központi szolgálatot betöltő magasabb rangú vasuti tisztviselők részére 220 leiben, a kishivatalnokok részére még ennél is kevesebb összegben állapítja meg a részesedési jutalékot. A külszolgálati CFR-isták részesedési jutaléka havonként 400 leinél magasabb nem lehet, így ez a központi hivatalnokok részesedésének alig a duplája. A részesedési jutalékot a rendelet szerint január 1-től négy-öt napon belül folyósítani fogja a vasutigazgatóság. Itt említjük meg, hogy az aradi üzletvezetőség a mai napig nem kapta meg a CFR bucarestii központjától az alkalmazottak részére már elkészített új fizetési tervezetét.

Szabadon engedik a magyar hadifoglyokat.

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Rígában a magyar kormány sikeresen befejezte a tárgyalásait a politikai bűnösök és a hadifoglyok kicseréléséről a szovjet kormánnyal. Az egyezményt Oroszország részéről *Jametszky* követ, a magyarok részéről pedig *Junghert* osztálytanácsos írta alá. Az egyezmény szerint Oroszország szabadon engedte az év vége előtt az összes magyar hadifoglyokat, visszatartottakat, beleértve a polgári interaktak közöttük a halálraítélte *rschal* századost is.

Dr. Weil Károlyt szabadon bocsátották.

— Alaptalanok a vádak. — A volt rendőrkapitány a feljelentők ellen. — Barabás Bélát is kihallgatták. —

Winkler József aradi szőlőbirtokos, a kémkedés gyanúja miatt Budapesten letartóztatott dr. Weil Károly apósa néhány napi budapesti tartózkodás után tegnap jött vissza Aradra. A Weil ügyben történt legutóbbi szerencsés fordulatról a következőket mondotta az *Aradi Közlöny* munkatársának:

Végre szabadon.

— Bár az itteni lapok is többször beszámoltak arról, hogy vöm ügyében döntő fordulat állott be, ez a döntő fordulat azonban péntek délig nem következett be. Péntek délben azután a budapesti kir. törvényszék vádtanácsa elrendelte dr. Weil Károly szabadlábra helyezését, akit a határozat meghozatala után azonnal szabadon is engedtek. Dr. Weil Károly tulajdonképpen a katonai hatóságnak volt a foglya. A katonai hatóság folytatta le ellene az eljárást és hallgatta ki a tanukat ez ügyben. Szerdán a katonai hatóság felhozta Weilt a fogdából és kihirdette előtte, hogy vád hiányában megszünteti ellene az eljárást, de át kell adni őt a polgári hatóságnak, mert lehet, hogy az továbbra is fenntartja ellene a vádat. Ennek értelmében dr. Weil Károlyt szerdán átkísérték a budapesti kir. törvényszékhez, ahol ugyanazon vádak alapján, amelyeket már a katonai hatóság emelt ellene és később tisztázott is, most egészen új eljárást indítottak ellene. A királyi ügyészség áttanulmányozta az iratokat, a vizsgálóbíró részletesen kihallgatta Weil Károlyt, a letartóztatást azonban még mindeztideig fenntartotta. Ekkor került az ügy csak a törvényszék vádtanácsához. Itt hozták meg azután a részünkre oly örömteljes döntést, amely szerint a vádtanács dr. Weil Károlyt szabadlábra helyezi, miután a vádak teljesen alaptalanoknak bizonyultak és kiderült azokról, hogy egytől-egyig rosszakaratu rágalmak. A határozatot nyomban közölték Weillel, akit azonnal szabadon engedtek.

Nem volt külső presszió.

Dr. Weil Károly néhány napot még Budapesten tölt. Nem felel meg a valóságnak az, mintha a vádtanács kedvező döntése bármilyen külső presszió vagy interveniálás eredménye lett volna. Az általunk megtett lépésekkel csak azt sikerült elérni, hogy dr. Weil Károly ügyében tárgyalás nélkül hozta meg a döntést a vádtanács. Azt sem tudom, hogy terjedt-e az a hír, hogy Weil Károlyt a hadbíró-ság határozata folytán Szegedre vitték volna és ott folytatták volna ellene az eljárást. Dr. Weil öt hét óta, amióta a budapesti államrendőrség detektívjei letartóztatták őt, nem hagyhatta el a magyar fővárost. Bár, mint mondtam már, a

budapesti kir. törvényszék vádtanácsának határozata értelmében már pénteken szabadlábra helyezték, a hivatalos eljárást véglegesen csak a vasárnapi nap folyamán szüntették be ellene. Dr. Weil Károly haza jövele után haladéktalanul meg fogja tenni a legszigorubb megtorló lépéseket feljelentőivel szemben, akik ellen egyébként a hatóság hivatalból fogja megindítani az eljárást a hatóságok szándékos félrevezetése címén.

A volt kollégák vádjai.

Dr. Weil Károly ügyében dr. Barabás Bélát, Aradváros nyugalmazott főispánját is megidézte a budapesti katonai bíróság. Dr. Barabás Bélához dr. Weil multjára vonatkozólag intéztek kérdést. Dr. Barabás kijelentette, hogy dr. Weil Károly mindig jó tisztviselő és pontos hivatalnok volt. Elmondotta még, hogy valószínűnek tartja, hogy az alaptalan vádak dr. Weil akkori hivatalnok társai terjesztették, a kik irigvelték amiatt, hogy 1918-ban tiszteletbeli rendőrkapitánnyá nevezték ki. Dr. Weil Károly és neje valószínűleg még e hét végén visszaérkeznek Aradra.

A méregkeverő bünperere.

(Aki nem akarta, hogy anyja táncba menjen.)

Többször foglalkoztunk *Notárius* Lajos bünével, aki ellen az volt a vád, hogy édesanyja ételébe mérget kevert, de az asszony meg érezte az étel éterszagát és elvitte azt egy patikába, ahol a gyógyszerész megállapította róla, hogy mérgezett. Az aradi királyi ügyészség emberölés kísérlete címén emelt vádat *Notárius* Lajos ellen, akit az államrendőrség átkísért az ügyészségi fogházba. Nemrégiben azt is jelentettük, hogy *Notárius* Lajos édesanyja bejött az ügyészségre, ahol visszavonta a feljelentést és tagadta azt, hogy fia meg akarta őt mérgezni. Ellenkezőleg azt állította, hogy ő maga akarta magát megmérgezni, mert már nagyon megunt az életet. Megható volt nézni a szerencsétlen anyát, a ki így akarta kimenteni fiát, pedig ez majdnem a koporsóba juttatta. Az asszony vallomását felvették és *Notárius* Lajosnak minden reménye meg volt rá, hogy csakhamar kiszabadul. Most újabb szenzációs fordulat történt ez ügyben. Dr. *Meszlényi* Emil állami fővegyész átküldötte az aradi királyi vizsgálóbíróhoz a *Notárius* által használt méreg vegyi leírását. A fővegyész szerint *Notárius* mérge egyszerű növényi méreg volt, amely legfeljebb arra volt alkalmas, hogy valakinek gyomorrontást okozzon. *Sommer* Nándor vizsgálóbíró az újabb szakértői vélemény alapján felhozta a fogházból *Notárius* Lajost, aki elmondotta, hogy nem

akarta megmérgezni anyját, csak azt akarta, hogy gyomorfájást kapjon és ne mehessen el táncolni, mert a cimborái mind heccelték, hogy a már öregedő *Notárius*né még mindig menyecskék között forgolódik. Az ügyészség az újabb fordulat alapján a *Notárius* elleni vádat leminősítette egészség elleni kihágásra és így *Notárius* Lajost még a mai nap folyamán szabadon engedték.

Augusztus 6-ig lehet beváltani a germán leiket.

Az *Aradi Közlöny* jelentette egyedül, hogy az aradi pénzügyigazgatósághoz rendelet érkezett, amely kilátásba helyezte a germán leik beváltási terminusának bizonytalan időre való meghosszabbítását. Ma újabb távirati rendelkezés érkezett a pénzügyigazgatósághoz, amely tudomásul adja, hogy a Banca Nationala pénzügyminiszteri döntés értelmében augusztus 6-ig bezárólag köteles a Banca Generala által kibocsájtott ugynevezett germán bankjegyeket nacional pénzre átcserelni. A pénzügyminiszter egyben kijelenti, hogy ez a beváltás legvégső terminusa és enélkül több határidő kitolást nem fog engedélyezni. A rendelet szerint mindazoktól, akiknél az új terminus azaz augusztus hatodika után germán bankjegyeket találnak, el fogják kobozni. Azokat pedig, akik a terminus lejártá után ily bankjegyet forgalomba akarnak hozni, az idevágó paragrafusok szerint szigorúan megbüntetik.

Hatvani Lajost kihallgatják.

(Ujabb vallomása a Tisza-perben.)

BUDAPEST. A Tisza perben báró *Hatvani* Lajost a bécsi büntető törvényszéken augusztus 5-én hallgatják ki. A védők közül dr. *Salusinszki* Gyula és dr. *Várkonyi* Oszkár utaznak Bécsbe a kihallgatásra.

BUDAPEST. A Tisza per szombati tárgyalásán dr. *Ulain* Ferenc az ismeretes nyomozó irodáról beszélt, a melyet gróf *Károlyi* Imre tartott fenn. Hangoztatta, hogy becsületes munkát végeztek a legnagyobb lelkiismeretességgel. A nyomozó irodára azért volt szükség, mert elvesztették a főkapitányságba vetett hitüket. *Nagy* Károly detektívönök utasítására ugyanis valóságos eltussolási akció folyt. *Gadó* elnök: Azok az okok, amelyekkel ön a külön nyomozás szükségességét megindokolta, nem helytállóak. Kijelentem, hogy vallomása a vádlottak bűnsége, vagy ártatlansága tekintetében hajszálnyira sem vitte előbbre az ügyet.

— A budapesti vásárpénztár csalója. A magyar államrendőrség letartóztatta *Jung* Ádám sertésnagykereskedőt, aki a budapesti vásárpénztár kárára milliók csalást követett el.

Beniczky vádjai.

Az *Aradi Közlöny* budapesti távirat alapján közölte azokat a vádakokat, amelyeket Beniczky Ödön magyar nemzetgyűlési képviselő a magyar parlament nyílt ülésén hangoztatott s amelyekből mélyreható komplikációk származtak. Most módunkban van a budapesti *Az Újság* nyomán részletesebben közölni Beniczky vádjait.

„En vonom önt felelősségre!”

Elmondta Beniczky, hogy ő a rendszert kifogásolja, nem az egyéneket. Az nem tetszik neki, hogy nem azok ellen kiabálnak rendőrt, akik valamit csinálnak és nem akkor, amikor azt csinálják, hanem azok ellen, akik felháborodnak a jogsérelmeken. A miniszterelnöknek egy szava nem volt azokról, akik az ország pénzét másfél év óta pazarolják, mialatt a háboruban olyan sokat szenvedett hősök kétségbeesésükben öngyilkosok lesznek. Ő a milliókról beszél. — a miniszterelnök pedig személyekről, akik neki felfelé is, lefelé is köszönböcsök. Ezután így szólt:

— Azt mondom, hogy a ki A-t mond, az mondjon B-t is. Nem elég valakit Hajmáskéren lefogni és azután szabadon engedni, nem elég valakit a vádlottak padjára ültetni és azután a vádat elejteni, nem elég azt mondani, hogy költségeknek és azután semmit sem csinálni! Ön von engem felelősségre miniszterelnök ur? Nem! Nem! En vonom önt felelősségre, mert elmulasztotta az ország iránti kötelességét!

Tiltakozik az ellen, hogy a miniszterelnök saját izlés szerint interpretálja szavait, mert azoknak interpretálására egyedül ő illetékes. A miniszterelnök azt mondta, hogy ő tulértékeli a személyét. Ő növendéke volt a kalocsai jezsuita atyáknak és a mit ott tanult, azt alaposan megtanulta.

— Megtanultam azt — mondja a szónok — a mi az ön beszédéből hiányzik, miniszterelnök ur, a keresztény önmegismerést és a keresztény alázatosságot. De azt is megtanultam, hogy az ember meggyőződéséért álljon mindenkor helyt és a tekintélyeket tanulja meg tisztelni.

Kun Béla rendszere.

Beszélt ezután azokról a kifogésekről, amelyek az ő minisztersége alatt történtek és azt mondja, órákon át tudná bizonyítani, hogy ő az egész vonalon megtette a kötelességét. Ő adta ki azt a rendeletet, hogy minden letartóztatott embert 48 óra alatt át kell adni törvényes bíróságának. Csúpan két rendeletét mutatja be szavainak bizonyítására. Az egyiket a törvény hatóságokhoz intézte és abban azt hangoztatta, hogy a szünet nélkül tartó antiszemita mozgalom témérdek ártatlan ember életébe kerül. Meghagyta, hogy ennek az agitációnak minden eszközzel vessenek

Ujabb kavarodás a magyar politikában.

véget és ha a felvilágosítás nem volna hatásos, karhatalommal akadályozzák meg a kilengéseket. Szeptember 14-én újabb rendeletet adott ki és abban azt mondta, legfőbb ideje már, hogy minden izgalom lecsillapodjék és a magyar néplélek visszanyerje alaptermészetét. A közigazgatási tisztviselőket felhívta arra, hogy az önbíráskodást szüntessék meg, mert az ellenkezik a keresztény erkölcsökkel. Kérést intézett ő Andrássy Gyulával Pallavicinivel, Bethlen Istvánnal együtt, hogy szüntessék meg az összes bajokat. Olyan dolgokról volt szó, amelyek akkor külföldön nagyon ártottak és amelyek külföldön fehérterrornak neveztek el. Ő a multkori interpellációjában nem beszélt fehér terrorról. Ő az intranzigens keresztény politika jelszava alatt elkövetett rablógylókosságról szólt. Ha ő a fehér terrorról akart volna beszélni, felolvasta volna a Prónay féle zászlóalj törzsszavadának birtokában levő eredeti jegyzőkönyveit! Érthetetlen, hogy olyanokat, akik embert gyilkoltak és kiraboltak, egyesek ma is védelmeznek. Milyen jogcímre teszik ezt? Hiszen ez Kun Béla rendszerének az elismerése volna, ha ilyen bünököt fedeznének! Ő Huszár Károly volt miniszterelnökének kecskeméti beszédével szól, a ki azt mondta, hogy nem szabad követni Szamuel példáját és bünt bünnel jóvátenni nem lehet!

A kecskeméti rémnapiok.

Beszélt ismét Neubauer kecskeméti gyufagyári igazgatóról, a ki megölte. Személyesen megállapította, hogy az egész kommunizmus alatt a Damjanich utcában egy hónapos szobában nyomorgott. Mind addig, amíg elkommunizált kecskeméti gyárába vissza nem térhetett. Ez a Neubauer igazán nem volt kommunista, de ha még az lett volna is, — az órája, a lánc, a pénztárcája nem volt kommunista, Kecskeméten két kommunista volt, a kiknek nem történt semmi bántódásuk. Miért nem ezeket vitte el Francia Kiss Mihály Héjjas Ivánhoz, miért a gazdag zsidókat, a kiket azután legyilkoltak és kiraboltak. Ez nemzeti feladat? Ez községségis rablógylókosság! Francia Kiss Mihály elfogott egy kecskeméti zsidó kereskedőt. Azt mondta, hogy szabadon bocsátja, ha harmincezer koronát fizet. Mint hogy a szerencsétlennek csak tízezer koronája volt, Francia Kiss kivitte az erdőbe, megölte, de nem feledkezett meg természetesen a tízezer koronáról sem. A meggyilkolt ember hulláját nemrég szántották ki. Ő el tud képzelni olyan futó bolondot, a ki nem tud látni zsidót a nélkül, hogy meg ne verje. De miért kell kirabolni? Mind ezek a cselekmények nem a hazafias felbuzdulás következményei,

hanem egy szervezett maffia közös akciójáról van szó. Szerinte csak a nyilvánosságon keresztül lehet agyoncsapni ezeket a szörnyű állapotokat, amelyek ha megmaradnak, a keresztény kurzus fög beledőglenni. Nem látja be, miért tűrje el azt, a mikor egy zsidó elmondhatja, hogy tőle rabolt hintón koszikázik egy huszártiszt.

Prónay Pál.

Prónay Pált zászlóaljával együtt beteszik a csendőrségre. Kornhausert nevű izraelita kereskedő tartozik hetvenezer koronával Prónay István alispánnak. A pénzügyminiszter rendelkezései következtében ez a kereskedő is fizetési nehézségek közé került, nem tud fizetni, mire Prónay alispán egyszerűen cedálja az összeget unokaöccsére, Prónay Pálra. Erre Kornhausert letartóztatják, szuronyos katonák beviszik a Prónay laktanyába, pincébe zárják, éheztetik, majd Prónay felhozatja és rákiált: Fizetsz-e büdös zsidó?

Végre rendőri beavatkozásra kiszabadul. Bárkinék hármilyen véleménye lehet Friedrich Istvánról, de mégis ő távolította el a Peidl-kormányt és ezt az embert Prónay farkaskutyákkal üldöztette, ezt az embert a vádlottak padjára hurcolták. Beniczky ezután foglalkozik azzal a hajszával, amely ellene indult. Ugy látszik, elfogytak a kommunisták és most a legitimistákra kerül a sor. A kik elkövetik a bünököt, azok hősök. A kik pedig elmondják, azok a zsidók által lefizetett hazaárulók. Ő sok külföldi politikussal van érintkezésben, köztük németekkel is, a kik szemrehányásokkal illetik, hogy miért tűrik ezeket az atrocitásokat? Mint utolsó eszközhöz fordul a nyilvánossághoz, hadd lássa a külföld, hogy itt igazán meg akarják javítani a helyzetet.

Gróf Bethlen válasza.

Gróf Bethlen miniszterelnök a következőképpen kezdte beszédét: — A képviselő ur mániájához nem méltóan...

Beniczky kiment a teremből. Beniczky ugyanazokkal az ügyekkel foglalkozott, amelyekről állandóan beszél. Beniczky szemérei, hogy élés hangot használ és hogy olyan ez a hang, amely már a multban is felidézte azt, hogy a közfelfogás balra tolódott. Ő nem érti, hogy milyen alapon lehet elég arra a hang, hogy a képviselők véleményüket megváltoztassák. Mindez egyébként nem lehet indok arra, hogy hangját megváltoztassa. Az a hang, a mit Beniczky ide behozott, a hogyan a tulsó oldalról folyik a támadás, az az oka annak, hogy ebben az országban a közrend helyreállítása meg van zavarva. Ez az a hang, mely lehetetlené teszi, hogy a keserűség sebei behegedjenek. Egy bukott rendszer működik, amely alapján támadja meg az 1920. I. törvénycikket. Elérkezett az az idő, hogy

minden becsületes, magyar ember fogjon-kezet az ellen az aknamunka ellen, amely azokból a padokból megindult. A hangot nem változtatom meg addig, amíg a ténykedések a tulsó oldalról ezt megkivánják.

A miniszterelnök szavait a kizsádkák állandóan tapsokkal kísérték.

Bizonyos kellemetlen dolgok.

Sajnálja, hogy neki, a reakcionáriusoknak és klerikálisnak kell kitanítani a szabadelvű Hegedűst, hogy a rablógylókosságot nem szabad védeni és nem szabad elsüllyeszteni azokat az emlékiratokat, amelyek a tárgyban a miniszterhez intéznek. Neki tudomása van bizonyos dolgokról, amelyeknek szellőztetése kellemetlen lehet a kormányzatra. Megmondta, hogy eláll ezeknek az elmondásától, ha a hatáskörök szétválasztása megtörténik, ha megszüntetik a katonai bíráskodást polgári személyek ellen, a különítményeket kihelyezik Hajmáskérre, Inotára és Lörx ezredes parancsnoksága alá rendelik őket, a ki katonákat nevelne belőlük. Volt egy kérése a miniszterelnökhöz a kormányzó környezetére vonatkozólag is. Azt kérte, ugrassza szét ezt a társaságot és ha kéréseit teljesítik, eláll a fölszólalástól. Kijelentette, hogy nemcsak eláll a fölszólalástól, de mentelmi bejelentését is visszavonja és elégtelt ad a kormányzó urnak! Sajnos, hiába várt! Végül kijelenti Beniczky, hogy még sok mondani valója volna és majd alkalmat talál arra, hogy elmondhassa a Házban, a mit ma már nem mondhatott el.

HIREK.

A városi közigazgatási bizottság új tagjai. Radu Pancu prefektus ma kinevezte a kisorsói közigazgatási bizottsági tagok utódait. A bizottság új tagjai lennek: Adám György, a Victoria takarékpénztár vezérigazgatója, Zima Tibor kamarai írtótkár, dr. Jancsi Cornel országgyűlési képviselő, Weissenburger Nándor, a Polgári takarékpénztár vezérigazgatója, dr. Botja Tivadar személnáriumi igazgató és Matescu István, az Abmv. igazgatója.

— Szerbiában bezárták a kommunista bankot. Belgrad. A szerb kormány bezáratta a kommunista bankot, mert megállapítást nyert, hogy a bank milliókat kapott Oroszországból.

— Atheyezés. Dr. Lichtfus István állami ügyvédet kinevezték a Bucurestii földművelésügyi miniszteriumhoz. Dr. Lichtfus egyelőre a közigazgatási bíróságnál teljesít szolgálatot és csak később fogja helyét Bucurestiben elfoglalni.

— Vihar a La Manche csatornán. Paris. A La Manche csatorna rendkívül heves vihar dühögött, amely Anglia és a kontinens között megszakította a telefon- és távirat-összeköttetést.

Tisza István debreceni szobra. Debreczen. A város tanácsa azt a javaslatot terjesztette a közgyűlés elé, hogy gróf Tisza István szobrára 100,000 koronát, a Tisza egyetem internátusára pedig 50,000 koronát szavazzon meg. A közgyűlés a javaslatot elfogadta és megalkototta a szoborbizottságot, amely évenként országos ünnepeket rendez. Ezeknek jövedelmét hozzáadja a 100,000 koronás szoboralaphoz.

Jegyzékváltás az új vámtarifa miatt. Az új vámtarifa súlyos vámtételeket állapított meg a Franciaországból importált árukra is. Ez a rendelet igen érzékenyen érintette a francia gyárosokat és kereskedőket. Páris és bucaresti között diplomáciai uton jegyzékváltás történt, aminek az lett az eredménye, hogy a pénzügyminiszter utasította, az összes vámhivatalokat, hogy a francia eredetű árukra vonatkozólag a legelőnyösebb vámtételeket kell alkalmazni.

Eljegyzés. Gerbner Gizzi Arad, Fischer Géza Temesvár, jegyesek. (Mindkét külön értesítés helyett.)

Különösen nagyszabású parkünnepélyt rendez ezúttal az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet augusztus 7-én négy órai kezdettel a Paroná Eminescu (Baross-parkban). Minthogy az egyesület 30 éves fennállásának évfordulóját ünnepli, a rendezőség eltér a sablontól és kiváló attrakciókról és meglepetésekről gondoskodik.

Nagy vihar Magyarországon. Budapest. Oroszában nagy vihar dühöngött és jég esett. Makón felhőszakadás volt. A vihar megromlatta az épületeket, fákat tépett ki és az utcák lámpáit lesodorta. A Makón játszó cirkusz rombadőlt. Északi Bácskában a hatalmas jégverés a kukoricában nagy kárt okozott.

Atutalásokat Magyarországra és Ausztriába stb. a legelőnyösebben eszközöl Lloyd Bank Arad, Minorita templommal szemben.

Értesítjük a közönséget, hogy a városi jeggyár új előfizetéseket már többé nem fogad el és a régi előfizetések megújítását csakis e hó 2-án d. u. 2 óráig a vizloronyban veszi fel.

Felhívás. Rechten Livia, akit a eluji (koiozsvári) Pasteur-intézetben kezelték, felülvizsgálás céljából jelentkezék a városi orvosi hivatalban.

A magyarországi zsidók főrendiházi képviselője. Budapest. Az Országos Izraelita Iroda a főrendiház reformjával kapcsolatban, beadvánnyal fordult Tomcsányi Pál igazságügyminiszterhez, hogy a törvényjavaslatot egészítse ki az izraelita felekezeti főrendiházi képviselőivel.

Uj község Csanádmegyében. Budapest. Mezőkovácsháza mellett Nagybánhegyes határában a kaszaperpusztai vasuti megállónál a földbírtok rendezőbizottság új község telepítését határozta el. A bizottság 100 család részére egyenként 600 négyszögöl területet sajátította ki.

Az állami tisztviselők fizetésrendezése. Ma érkezett meg Clujról (Kolozsvárról) az aradi pénzügyigazgatóság egyik főtisztviselője, aki elmondotta, hogy az ottani állami tisztviselők értesülése alapján az állami tisztviselők általános fizetésrendezése, amely az eddiginél előreláthatólag sokkal előnyösebb lesz, körülbelül hat hét múlva fog megőrténni.

Mindennemű porcellánt, ezüstöt, szőnyeget és lakásberendezést vez az olad Salon Artistique Bui. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. st.

Vázsonyiék tolvaját elfogták. Budapest. Vázsonyiék tolvaját a rendőrség elfogta. Ugy jött rá a dologra, hogy egy Máté Lajos nevű érettségizett fiatalember ékszereket küldött zálogba, amelyek ben. ráismertek Vázsonyiné ékszereire.

A folyó év augusztus 13-tól 21-ig terjedő Reichenberg-i nemzetközi mintavásárra felhívjuk az érdekeltek figyelmét és készséggel szolgálunk felvilágosítással. Kornis Testvérek.

Ellenforradalom Odesszában.

(A szovjet fenntartása lehetetlen.)

PÉTERVÁR. Odesszában ellenforradalmi mozgalmat lepleztek le, amelynek vezetői volt cári tiszt. Ezekben a szovjet megbízott és magas hivatalokba helyezte őket. Száz ellenforradalmárt tartóztattak.

HÁGA. A hollandi bankárok megbízható hírekkel kaptak arról, hogy az orosz szovjet fenntartása lehetetlen, mert a kommunizmus teljesen összeomlott. A katasztrófát Nyugat-Európa segítségére sem tarthatja fel. Az amerikai szociáldemokraták Lenin és Trockij eltávolítását, valamennyi párt képviselőiből parlamentáris kormány megalapítását és a sajtószabadság helyreállítását követelik. A bolsevizmus nem éli túl az őst.

Közgazdaság.

Nagy értékelkedés a budapesti tőzsdén.

Budapest. A magánforgalom a pénteki zárlat után megindult hátsó irányzatban a két szünnap alatt fokozódott. Szombaton nagy forgalom volt, de a vasárnap a legerősebb tőzsdénapi forgalmával is vetekedett. Állandóan a vevők voltak tulsúlyban, akik minden árat megadtak a piacra dobott árukért. A legnagyobb üzlet volt értékpapírokban. A legfontosabbak a következő kurzust érték el: Országos Fabank 1450, Lipták 560, Lichtig 1145, Köz uti vasut 1160, Rimamurányi 2550, Salgótarjáni 4250, Ganz-Danubius 20500, Budapesti Gőzmalom 5200, A valutapiacra is emelkedő hatással volt a szilárdság és az emelkedő árakkal nagy tételek kerültek forgalomba. A kurzusok a következők voltak: dollár 401, márka 488, leu 499, sokol 497, rubel 57, lengyel márka 19.5, dinár 685, Napoleon d'Or 1295, bécsi kifizetés 41.

Augusztus 1. Zürichi nyitás: Berlin 775, New-York 610, Milano 2600, Prága 760, Budapest 160, Zágráb 350, Bucaresti 765, Varsó 30, Bécs 70, osztrák lebélyezett korona 65.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 1260—40, dollár 404—396, francia frank 33—32 és fél, márka 492—87 és fél, lira 1645, rubel 58—53, leu 502—497, sokol 506—8, koronadinár 865, lengyel márka 19 egyneved.

Bécsi nyitás: Márka 1200, lei 1210, lira 4075, francia frank 7350, svájci frank 15850, dollár 962, sokol 1210, angol font 3440, dinár 2180, magyar korona 244, lengyel márka 47 és fél.

Kifizetések: Zágráb 537, Berlin 1205, Prága 1215, Budapest 243,

Milanó 4100, Svájc 15900, Varsó 50, Amsterdam 800, Newyork 968, London 3456, Páris 7375, Bucaresti 1215. **Értékpapírok:** Osztrák hitel 1600, Magyar hitel 4210, Rimamurányi 5850, Magyar Államvasut 5790, Déli vasut 2770, Salgótarján 10120. Az irányzat szilárd.

Zürichi zárlat: Berlin 760, Newyork 610, London 2177, Páris 4605, Milanó 2630, Prága 760, Budapest 157 és fél, Zágráb 350, Bucaresti 770, Varsó 30, Wien 70, Osztrák lebélyezett korona 65.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 1240, dollár 396, francia frank 3000, márka 485, lira 1620, osztrák korona 40 és fél, rubel 54, leu 495, sokol 494, svájci frank 6350, koronadinár 870, lengyel márka 18 és fél.

Bécsi zárlat: Márka 1205, leu 1205, lira 4100, francia frank 7350, svájci frank 15850, dollár 957 és fél, sokol 1218, angol font 3440, dinár 2140, magyar korona 246, lengyel márka 48 és fél. **Kifizetések:** Zágráb 540, Berlin 1198, Prága 1220, Budapest 247, Milanó 4125, Svájc 15887, Varsó 50 egyneved, Amsterdam 859, Newyork 967, London 3450, Páris 7375, Bucaresti 1212 és fél. **Értékpapírok:** Osztrák hitel 1608, magyar hitel 4250, Rimamurányi 5840, Magyar Államvasut 5855, Déli vasut 2940, Salgótarján 10350.

A magyar jegybank. Budapest. Az új magyar jegybank megkezdte működését. A pénzügyi kormány a százkoronások becserelését augusztus 10-ig meghosszabbította.

Emelkedni fog a magyar korona. Budapest. Weisz Fülöp, a Kereskedelmi Bank elnöke a magyar korona mai állásáról tudósítónk előtt így nyilatkozott: A magyar koronának emelkednie kell, mert ennek meg van a természetes, egészséges alapja. Hegedüs pénzügyminiszter nemcsak hogy nem rontott el semmit, hanem olyan sikereket ért el, amilyeneket más pénzügyminiszter el nem érhetett volna, mert a nemzetgyűlés senki másnak nem szavazta volna meg azokat az adókat, melyeket Hegedüsnek megszavazott.

Holttest a Neptun-strandon

(Vízbeült katoná.)

Tegnap a késő délutáni órákban a vároddalon egy század katona fürdött a Marosban. Fürdés után, amidőn ellenőrzés végezté összehámozották a katonákat, megállapítást nyert, hogy egy káplár fürdés alkalmával eltűnt. Ma délig semmi bizonyosat nem tudtak megállapítani. Délután azután két óra után a Neptun-fürdő vizirendőre megjelent Deleschán-csoportvezető szobájában és érdekes jelentést tett. Elmondta, hogy a déli órák alatt gyérszámú Neptun-strand-fürdő közönség — a strandnak a várhíd felé eső egyik részén — egy hullát pillantott meg. A hullát háromnegyed 2 és 2 óra között dobta partra a Maros. Dr. Kabdebó György rendőrorvos Wagner detektívvel kiment a helyszínre és megállapította, hogy a holttest tegnap délután óta volt a vízben. A déluán folyamán sikerült megállapítani, hogy a talált hulla azonos a fürdőközben Marosba fulladt káplárral.

Negyven fok árnyékban

A hőhullám itt van. Tudjuk, hogy egyszer a tollánk hegyére került, de olyan brutálisan, orvul és hirtelen csapott le, hogy védekezni se lehet ellene. Negyven fok árnyékban! Árnyékban? Hol van itt árnyék, amikor az afrikai sugarak gyilkos tüze égeti a velőt? Celsius, a lenézett vén stréber hallatlan karrierjén nem győzőnk csodálkozni: mintha direkt a newyorki valutával futna versenyl, a déli napsütésben már a 43. fokon produkálta magát s mint a strandok fizetett ügynöke, a vízbe csajja a félangolosra sült aradi palit. Csakugyan ma a társaságos élet központja a strand. Ott a tőzsde, a flört, reggeltől késő éjszakáig sűrűg-forog a strandokon a tömördek rézbőrű, ezer meg ezer férfi, nő. Hitték volna-e a strandolók három hét előtt, amikor hónapos őszi eső kopogott a kabinok tetején és az volt a vice, amin névetni kellett: hogy áll a strand-részvényed, hitték volna-e, hogy százával mennek el naponta a vendégek, akik nem férnek be a vízbe? Uszni? Szó se lehet róla. Ki akar uszni? Örüljön aki megmárhathja magát a hullámokban. A kínzó forróság elől menekül a nép leg-alább egy kis napfürdőre, ami azért is jó, mert a gyönyörű asszonyok fehér bőrénék bársonyát ugyanaz a nap ugyan azon a homokon csokolgatja.

A városi előt sans gené ingujjban nyaral a vendég. A szezon itala a szódavíz, sőt kezdik divatba hozni a jégbehátölt jeget. A fagyalt kissé langyos, s az esti terrazon bágyadozó szegény siberiek a pikoló kapuciner mellé elhuzatják a cigánnyal, hogy hál aszongya: Brrr! Befújta az utat a hó... A színészek törzasszatalánál Győző Alfréd magyarázza csodás genialitással a meleg vezető testnek az áramlás irányára merőleges keresztmetszelen másodpercenként áthaladó hóáram tulajonságait. A mitől mégis lehül az ember.

De nemcsak Aradon elviselhetetlen már a hőség. Európa minden részéből jönnek jelentések a példátlan hőemelkedésről. A bucaresti lapok azt írják, hogy Bucarestiben — ahol pedig hozzászoktak a forró nyári napokhoz — bódultan kóvályognak az emberek. A férfiak mind kabátnélkül járnak. A rendőrség megengedte, hogy az üzletek délután nyissanak és éjjelig tarthassanak nyitva. A hűsítő italoknak mérhetően tömege fogy, s ennek következtében az utcai fagyaltárusok hihetetlenül megszorodtak. Ennek viszont az lett a következménye, hogy a gyanus hideg keverékek számos megbetegedést okoztak. Bucarestiben egyébként a hőség állandóan 40 fok felett van.

A francia lapok hő tudósítást hoznak a párisi hősegről. Azt írják, hogy évtizedek óta nem tapasztaltak ilyen kánikulát. A boulevardok aszfaltja napközben szinte néptelen. A tömegek csak éjszaka lepik el az utcákat. Százazrek keresik fel a Bois árnyékát. A hőség árnyékban 35 fok Celsiusot mutat. Az elmúlt három nap alatt az összes színházakat és varietéket bezárták a nagy meleg miatt. Elsőnek a Renaissance, a Sarah Bernhard, Chatelet, Comedie Francaise zárt be. Majd a Femina varieté, Michel-színpad, Folies Bergere és a Moulin Rouge szüntették be előadásukat. A Nouveautes-orfeum, amely most a leglátogatottabb, egyedül tartott már csak nyitva. Azonban, amíg múlt héten napi 10 ezer frankos bevétel volt, lezuhant jövedelme 3000 francra, két nap előtt pedig 800 frankot vettek csak be. Erre a nagy orfeum is becsukott. A bodegák és barok nagy reklamákkal hirdetik, hogy villamos legyezőket szereztek be s újabb leges mfx tumokkal csábítják a hőségtől szenvedő párisiakat.

A hőség hygieniája

(Hogyan éljünk a kánikulában?)

Az egyre fokozódó hőség és az ennek következtében beálló szerezétségek mindenesetre elővigyázatot igényelnek, de azért aggodalomra nincsen ok, mert hiszen az emberi szervezet berendezkedésével a lehetőséghez képest a legnagyobb hőséget is elviseli, vagy pedig hamarosan hozzászokik. A nagy hőségben mindenképp arra van szükség, hogy ne viseljünk sötét színű ruhát. Minél világosabb színű a ruha, annál jobban védelmezi a testet a hősugarak ellen. A ruhakelme olyan legyen, hogy a levegő könnyen átjárja. Minél nagyobbak a kelme pórusai, annál célszerűbb a nyári ruházat. Igen fontos a kánikulában a táplálkozás kérdése. Nem szabad sok húst enni, főként a zsíros ételektől kell tartózkodni, mert ezek idezik elő a máj és gyomor vérbőségét. A kánikulában a legajánlatosabb élelmiszer a tészta, a cukor, a rizs és a főzelék. Italoktól is tartózkodni kell, mert könnyen gyomorhurutot idéznek elő. A huskonzervek és pikáns sajtok igen heves hurutokat idézhetnek elő. A legjobb ital a kánikulában a hideg tea, vagy a hideg hig kávé. Minthogy a hőségben a sok mozgás következtében a pulzusok erősen dolgoznak, ajánlatos, hogy sok fizikai munkával lehetőleg ne idézzük elő a szív gyors működését, nehogy hóguta érjen. A hóguta rendszerint a fejben érezhető vértolulásokkal kezdődik. Azután fejfájás áll be és erre általános gyengeség és bágyadság következik. Nemsokára beáll az önkívületi állapot, azután görcsök következnek és végül szívbénulás. A hógutától különbözik a napszúrás, amely úgy áll be, hogy a forró nap sugarak a testet érik, s a forróság szívbénulást és agybántalmakat idéz elő, amelyek halálos kimenetelűek is lehetnek. A gyors orvosi segítség a legtöbb esetben megakadályozza a halálos kimenetelt.

A szerkesztésért

KAROLY JÓZSEF
felel.

Csodás hatású arcszépítő és
finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsírmentes, ártalmatlan, rögtön szépít.
Szeplők, májfoltok, bőrrákák, ráncok,
redők, minden bőrbaj párnapi használat
után megszűnnek. Az arc rozsdás
túlszárított lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.
Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szög 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

IRODAI ALKALMAZOTTAT keresek, a ki külföldi bélyegekre ért. Cim: Kelet hírlapirodában. Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. 10969

MINDENEST keresek azonnali belépésre. Jelentkezni csakis jó bizonyítvánnyal dr. Drehslernél Str. Metianu (Forray-u.) 3. 10498

Lakás.

INTELLIGENS fiatalember belvárosi különbejárati butorozott szobát keres. Cim: Wallinger hirdetőjében, Földes-patika kapujával szemben. 11013

BELVÁROSBAN levő vízvezeték két-szobás lakásomat elcserélném hasonló kétszobással, esetleg háromszobás belvárosival. Cim: Wallinger hirdetőjében, Földes-patika kapujával szemben. 10944

ELEGÁNSAN berendezett egy vagy két butorozott szoba lehetőleg fürdőhasználattal azonnal keresetlik. Cim: Wallinger hirdetőjében, Földes-patika kapujával szemben. 11013

BELVÁROSBAN levő kétszobás vízvezeték lakásomat elcserélném belváros közepében levő két, vagy háromszobás lakással. Erdőklódni lehet: Fischer kapuzületben. Orfuta-palota. 2992

KÉTSZOBÁS lakás berendezése átadható belvárosi lakással eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11013

3-4 szobás lakást keresek. Bővebbet: Kelet hírlapiroda. 10944

Ingatlan.

MAGÁNHAZ azonnali elfoglalható 3 szobás fürdőszobás lakással, szép kerttel elutazás miatt eladó. Bővebbet Wallinger-irodában. 11013

Vétel és eladás.

MODERN HALÓ, ebédlő, bőrgarnitúra konyhafelszerelés, Schunda-cimbalom, varrógép gyerekbútor, minden alig használt eladók. Ujarad, Fő-utca 170. Kovacsics. 2987

GYERMEKOCSI jókarban, gummikérréssel eladó. Cim: Str. Granicerilor (Törk Ignác-utca) 19. 10498

MODERN teljesen új ebédlő eladó. Tökölly Imre-utca 26. 2990

WAFFENRAD KERÉKPÁROK legjobb gyártmány, gummik Kovács Soma Társaság. Arad. 2993

SZÉP NAGY konsul-tükör eladó Str. Russu Sirlanu (Aulich Lajos-u.) 15. 300

ZAB kapható Gárdos & Bornstein Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40. 2965

VEHET eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik butorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Orfuta-palota. Bekapcsolit telefon 333. szám. 11031

Megérkezett

minden gyártmányú kerékpár és varrógép, ugyancsak alkatrészek, Leo Lam-maz bőr, lakk és szövet tűk, Karbid és bánya lámpák. Külső és belső gummiból nagy választék. Villanyfelszerelési cikkek és égők leszállított árban. Legfinomabb fehér osontolaj kisinyben és nagyban kapható. Villanszerelést, kerékpár, varrógép és Gramophon javítást felelősség mellett vállal. 2989

Beregi Kálmán

műszerész, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 10.

Tordai Portlandcement

raktárról kapható: 2940

STEINER okl. építész irodájában Str. Cloșca (Szt. László-utca) 7.

Egyesült Magyar Cipőnagykereskedők R-T.

BUDAPEST, V., Nádor-utca 26. szám. (Sürgönyosim: SUGRÓ).

Városi és transz raktár a cipőszakma minden kurrens cikkeiben. Elsőrangú külföldi gyártmányok jelentékeny kötetével rendelkezik. Kivánságra speciális ajánlatokkal szolgál. Teljesen felkészülve és berendezve az üzleti összeköttetés újra felvételére volt vevőivel. 10794

CIPŐ-EXPORT.

50 CSALÁD MÉH elegendő téli készlettel kaptárral együtt törzsenként 160. leiert eladó. Fekete Ferenc, Kurtics. 2991

Különféle.

ELVESZETT vasárnap este a Marosparton és a Baross-parkban egy ezüst cigarettalárca. Becsületes megtaláló illő jutalom ellenében adja le a belevéset névre Str. D. Greceanu (Perényi-u.) 5. sz. alatt. 2988

ASSZONYOK - LÁNYOK részére olcsó varró- és szabásati tanfolyam van délelőtt, délután és este. Saját részükre varrhatnak. Piata Catedralei (Tökölly-tér) 5a. 10498

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovici (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hírlap-elárúsító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1 Klein L. hirdetés és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca) Haasz ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. és Mandl, Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papír-üzlet.

Cserép

hornyolt és hód farku kitűnő minőségben, minden vasúti állomásra szállítható:

POLLAK SANDOR

gőztéglagyára ARAD, Str. Andrei Muresanu (Nádor-utca) 14. 11069

Mindennemű 2902

Képek, Meselők, Ecsetek, Cirokseprők, Nádporlók s Kosarak

nagybani raktára. — Vizsoteladók: legelősebb beszerzési forrás.

VAKOK BOLTJA

Arad, Str. Gen. Grigorescu (Tabajdi K-u.)

Elkészültek

a közkedvelt Szandálok viseletű

ugy férfi, női, valamint gyermekek részére. Kitűnő anyag, olcsó árak. — Tessék kirakunkat megtekinteni. 1872

„Transilvania r.-t.”

(volt Cipőszövetkezet)

Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.

Szerszámok „Prompt”

Építkezési vasalások

Technikai áruk

10801 Vashordók

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

A legszebb és legelősebb

nyomtatványokat

AZ

ARADI KOZLONY

könyvnyomdája készíti.

„Grozit”

Kaucsuk-aszfalt kompozitívóval bevont szagtalan fedőlemez. Erős, tartós, vihartálló, kátrányozást nem igényel.

Garantált béke minőségű aszfalt és kátránylemez, bitumen, facement, kőszénkátrány, carbolinaum stb. Aszfalt és kátránylemez fedéseket, facementtetők, elszigetelések készítését és javítását több évi jótállás mellett vállalunk. — Kérjen mintát!

10826

„Prompt.”

BŐRFEDELLEMEZ

„Grozit”

aszfalt és kátrány vegytermékek gyára

Timisoara, Fabrica

Str. Samuel Micu (Damjanich) Telefon 11-24.